

۵۷

«سلام» ویژه «زیارت» ضمیمه روزنامه قدس

■ چهارشنبه ۱۵ دی ۱۳۹۵ ■ ۵ ربیع الثانی ۱۴۳۸

■ ۴ ژانویه ۲۰۱۷ ■ شماره ۵۷

نکاتی درباره آداب زیارت امام رضا (ع)
در کلام مقام معظم رهبری

سلام عاشقانه

۲

نگاهی به واقعه هتک حرمت حرم مطهر در بحبوحه مشروطه خواهی
ننگی بر پیشانی روس‌ها

۳

جواد محدثی در گفت‌وگو با قدس:
کتاب‌های رضوی باید جذاب باشند

۸

خدا بین ما و شما در بهشت شناسایی برقرار کند

السَّلَامُ عَلَيْكَ عَرَفَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ فِي الْجَنَّةِ وَ حَسْرَتًا فِي زَهْرَتِكُمْ وَ أَوْرَدَنَا حَوْضَ نَبِيِّكُمْ وَ سَقَانَا بِكَأْسِ جِدِّكُمْ مِنْ يَدِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يُرَبِّتَنَا فِيكُمْ السُّرُورَ وَ الْفَرَجَ وَ أَنْ يَجْمَعَنَا وَ إِيَّاكُمْ فِي زُمْرَةِ جِدِّكُمْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَنْ لَا يَسْلُبَنَا مَعْرِفَتَكُمْ إِنَّهُ وَلِيُّ قَدِيرٍ

سلام بر تو، خدا بین ما و شما در بهشت شناسایی برقرار کند، و در گروهتان محشور دارد، و بر حوض پیامبرتان واردمان نماید، و به ما با جام جدتان، از دست علی بن ابی طالب بنوشاند، دروهای خدا بر شما باد، از خدا خواستارم که به ما درباره شما خوشحالی و گشایش بنماید و ما و شما را در گروه جدتان محمد(درود خدا بر او و خاندانش) گرد آورد، و معرفت شما را از ما باز نگیرد، برآستی او سرپرستی تواناست. بخشی از زیارتنامه حضرت معصومه(س)

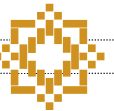
کتابهای نهج البلاغه و صحیفه سجادیه در حرم رضوی جانمایی شدند

هم‌نوایی زائران رضوی با امیرالمؤمنین (علیه السلام) و زین العابدین (علیه السلام)

زهرا چکنه

جراغ اول

سلام

الهام غفاری

ظرف‌ها را می‌شوید، چوری که انگار دارد کار خیلی حساسی انجام می‌دهد. بعد از آنکشی هر کدام، شیر آب را می‌بندد و ظرف را که توی جاذبی می‌گذارد، بعد دومی را برمی‌دارد و شیر آب را با احتیاط باز می‌کند، تا آخر که این مراسم باشکوه را به پایان می‌رساند.

بعد می‌نشینند روی کاناپه قرمز، ظرف میوه را می‌گذارد روی پایش، تلویزیون روشن می‌کند و شروع می‌کند به پوست کردن میوه‌ها، نه اینکه بخواهد فیلم خاصی را ببیند یا دنبال برنامه خاصی باشد. اصلاً صدایش را هم بسته است. عاشق همین است که تلویزیون روشن باشد، ولی بی‌صد!

میهوه‌ها را یکی یکی ورقه می‌کند و با سلیقه می‌چیند توی بشقاب سرامیکی سه گوش. علاقه خاصی به این ظرف دارد. از همان روزی که توی بازار باباقدرت، وسط آن کارگاه سفال سازی و میان آن همه شلوغی، دلش همین ظرف سرامیکی عجیب و غریب را خواست، عاشق گل‌های یاس آبی شد که تنها نقش و نگار بشقاب بودند. یادش می‌آید که آن روز کلی با هم حرف زده بودند. درباره دوست داشتنی هایشان. برنامه‌های آینده و حتی درباره چیزهایی که عصبانی‌شان می‌کند. خودش هم از آن همه حرفی که زده بودند، تعجب کرده بود. حالا اما دقیقاً ۱۴ روز بود که خانه دونفره شان از همیشه شلوغ تر بود. شلوغی‌ای از جنس دلگیری، سکوت و به هم ریختگی‌هایی که دلشان را سرد کرده بود. هر چه فکر می‌کند یادش نمی‌آید دقیقاً از کی این سردی، جایش را میان آن‌ها باز کرده بود. شاید یک حرف ناگفته و یا یک خواهش به زبان نیامده. شاید هم... هر چه بود دلش گرفت. چاقو سر می‌خورد و یک لحظه سوزش دست‌ها، حواسش را پرت می‌کند. موهایش را می‌برد پشت گوش‌ها و بلند می‌شود. انگشتش را با شست فشار می‌دهد و زیر فشار آب سرد می‌گیرد. حالش که جا می‌آید، برمی‌گردد و دوباره می‌نشیند روی تلویزیون، وقتی خم می‌شود تا چاقو را بردارد، یک لحظه نگاهش می‌افتد به صفحه تلویزیون. ناخودآگاه صدای تلویزیون را باز می‌کند و آوای صلوات خاصه، فضای خانه را پر می‌کند.

اشک‌هایش که می‌ریزند، قفل دهانش باز می‌شود؛ دست‌هایش را روی سینه می‌گذارد و آرام سلام می‌دهد. کلید توی قفل در می‌چرخد و او وارد می‌شود. دلش برای شوهر پر می‌کشد. دلش می‌خواهد به او هم سلامی دهد از جنس رضا و کرامت...

یکی از برنامه‌های جدید آستان قدس رضوی در کنار فعالیت‌های قرآنی، توجه ویژه به انس بیشتر زائران با کتاب شریف نهج البلاغه و صحیفه سجادیه است.

از این رو علاوه بر راه اندازی شبستان قرآن و نهج البلاغه در مسجد گوهرشاد، کتاب‌های نهج البلاغه و صحیفه سجادیه نیز در اماکن متبرکه حرم مطهر جای‌گذاری شده است؛ زیرا طی سال‌های اخیر یکی از مطالبات زائران، قرار گرفتن کتاب‌های شریف نهج البلاغه و صحیفه سجادیه در قفسه قرآن حرم مطهر بوده است. مدیریت فرهنگی آستان قدس رضوی با همکاری معاونت اماکن متبرکه و امور زائرین آستان قدس رضوی بیش از ۴ هزار کتاب نهج البلاغه و صحیفه سجادیه را در برخی رواق‌های حرم مطهر جای‌گذاری کرده است تا زائرانی که به حرم مطهر رضوی مشرف می‌شوند، بتوانند

علاوه بر قرآن کریم، مفاتیح الجنان و کتاب‌های ادعیه، از کتاب نهج البلاغه و صحیفه سجادیه نیز استفاده کنند. بررسی‌های صورت گرفته از بین ترجمه‌هایی که طی سال‌های مختلف از نهج البلاغه و صحیفه سجادیه شده است، ترجمه مرحوم دشتی و آیت‌الله صفایی بوشهری توسط کارشناسان انتخاب شد.

ترجمه نهج البلاغه مرحوم دشتی به گونه‌ای است که علاوه بر رعایت اصل سادگی و عمومی بودن آن، همه اقشار در سطوح متفاوت فکری، بدون مراجعه به کتاب‌های تفسیری و لغت و تاریخ، می‌توانند از آن استفاده کنند.

نثر ادبی و روان از جمله ویژگی‌های ترجمه صحیفه سجادیه آیت‌الله صفایی بوشهری می‌باشد.

اجرای طرح مطالعه کتاب زائر

از دیگر اقدام‌های جدید مدیریت فرهنگی آستان قدس رضوی که با تأیید تولیت آستان

قدس رضوی در حال پیگیری است، اجرای طرح «مطالعه کتاب زائر» در مجموعه اماکن متبرکه رضوی است.

در قالب این طرح در رواق‌هایی مانند امام خمینی(ره)، حضرت معصومه(س)، دارالحججه و... که کثرت حضور زائر به صورت خانوادگی در این اماکن متبرکه بیشتر است، قفسه‌های کتابی تعبیه خواهد شد که در آن بیش از ۷۰ عنوان کتاب جای‌گذاری می‌شود.

عموم زائران پس از فراغت از زیارت و انجام اعمال عبادی می‌توانند از کتاب‌های موجود در این قفسه‌ها که ویژه گروه‌های مختلف سنی کودک، نوجوان، جوان، عموم و بزرگسالان است، استفاده کنند و پس از مطالعه در جای خود قرار دهند.

سیره رضوی، معارف دینی و انقلاب اسلامی محورهای اصلی مجموعه کتاب‌هایی است که در این قفسه‌ها قرار داده می‌شود.

اطلاع‌رسانی

ویژه برنامه سخنرانی و بیان معارف دینی

سخنرانی: حجت‌الاسلام والمسلمین محمدباقر حیدری کاشانی
با موضوع: سلوک خانوادگی مهدی یاوران
 چهارشنبه و پنجشنبه - ساعت ۱۰:۲۰ - رواق امام خمینی (ره)
سخنرانی: حجت‌الاسلام والمسلمین سیدجعفر طباطبایی
با موضوع: بیان سیره و حدیث از ائمه معصومین(ع)
 چهارشنبه تا جمعه - ساعت ۱۵:۴۰ - رواق امام خمینی (ره)
سخنرانی: حجت‌الاسلام والمسلمین حبیب‌الله فرحزاد
با موضوع: بیان سیره اخلاقی امام حسن عسکری (ع)
 پنجشنبه و جمعه - ساعت ۱۷:۳۰ - رواق امام خمینی (ره)
ویژه برنامه میلاد امام حسن عسکری(ع)
سخنران: حجت‌الاسلام والمسلمین فرحزاد
 جمعه ۱۷ دی - ساعت ۱۷:۳۰ تا ۱۹:۳۰ - رواق امام خمینی(ره)

فیض حضور

ویژه برنامه فرهنگی و تبلیغی ویژه کاروان‌های زیارتی رضوی به صورت شبانه روزی
 مکان: رواق دارالهدایه صحن جمهوری اسلامی

قرائت دعا و زیارت

دعای کمیل/ پنجشنبه - ساعت ۱۸:۴۵/ احمد واعظی/ ساعت ۲۱/ هادی فکور
دعای ندبه/ جمعه - اول طلوع آفتاب/ ابراهیم قانع
مناجات خوانی/ جمعه - ساعت ۳:۳۰/ بامداد/ سعید حدادیان
قرائت زیارت امین‌الله/ همه روزه بعد از نمازهای یومیه

مرکز مشاوره حرم مطهر رضوی

ارایه خدمات رایگان مشاوره فردی در حوزه‌های خانوادگی، تربیتی و بالینی
 ویژه عموم زائران در مرکز مشاوره حرم مطهر رضوی
 همه روزه بجز ایام تعطیل - ساعت ۸ تا ۱۹
دوره: مهارت‌های زندگی / مدرس: استاد بهادرخان / سه شنبه ساعت ۱۰ تا ۱۲
دوره: مهارت‌های پیش از ازدواج / مدرس: استاد آذریان / چهارشنبه ساعت ۱۲ تا ۱۴

پاسخگویی به سؤالات شرعی

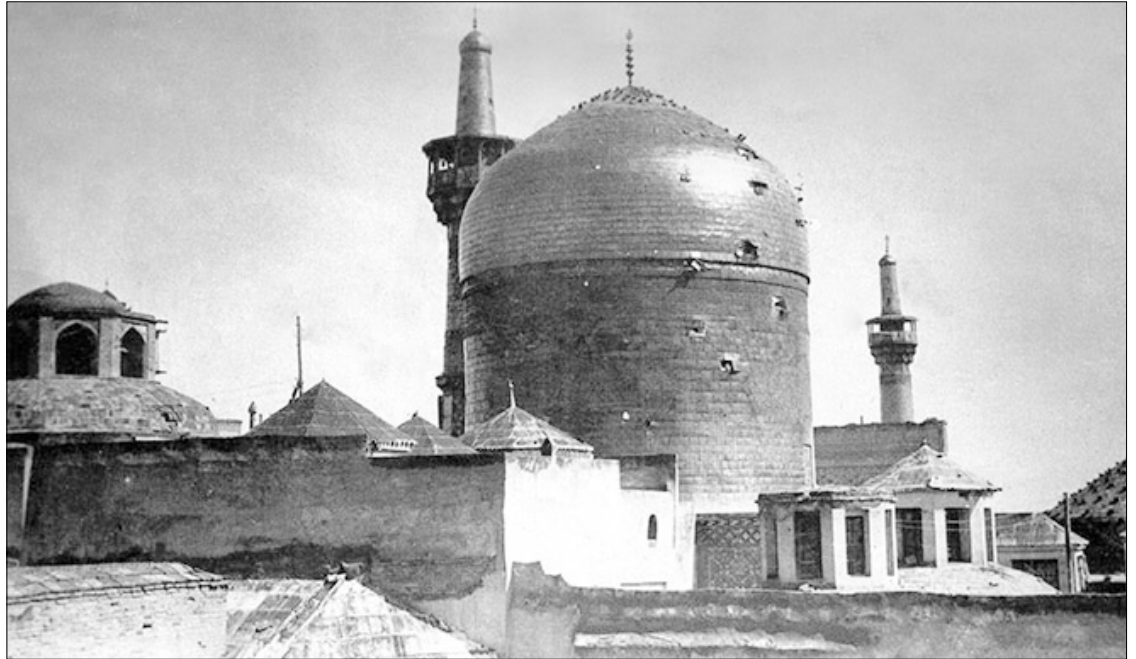
ارایه خدمات شبانه روزی در دفاتر پاسخگویی به سؤالات دینی حرم مطهر رضوی و سامانه تلفنی ۰۵۱-۳۳۰۲۰

نگاهی به واقعه هتک حرمت حرم مطهر در بحبوحه مشروطه خواهی

نگی بر پیشانی روس‌ها

فاطمه عامل نیک

زمان همیشه بر حوادث پیروز شده و آن‌ها را در بایگانی تاریخ حبس می‌کند، اما هستند حوادثی که بر زمان غلبه کرده و با گذشت سالیان از شدت و حدتشان کاسته نشده است. در تاریخ حرم مطهر رضوی هم حوادثی هستند که با گذشت سالیانی نزدیک به یک قرن هنوز داغشان تازه است و از یادها نرفته‌اند. واقعه به توپ بستن حرم مطهر یکی از این حوادث تلخ است که به صورت زخمی در تاریخ مشهد مقدس باقی مانده است.

همیشه پای یک آمریکایی در میان است

برای شرح واقعه به توپ بستن حرم توسط روس‌ها باید کمی به گذشته برگردیم. با اینکه در این واقعه روس‌ها متمم ردیف اول هستند، اما همه جنجال‌ها از ورود یک آمریکایی به نام «مورگان شوستر» و سپردن خزانه داری به او آغاز شد. با پیروزی مشروطه در ایران، نفوذ روس‌ها و انگلیسی‌ها در ایران کمتر شده بود و این دو کشور که نگران منافع خود بودند، حضور یک آمریکایی و قدرت بی چون و چرایش را بر اموال و پول ایران نمی‌توانستند تحمل کنند. به همین خاطر به تحریک مخالفان مشروطه در ایران در پی ناآرامی کردن کشور بودند. ارتش روس پس از ایجاد ناآرامی در ایران به بهانه کنترل شورش وارد کشور شد و همین اقدام منشأ رخدادهای تلخ بعدی گردید.

روس‌ها دایه مهربان‌تر از مادر

علاوه بر تهران، گروهی در مشهد با تحریک انگلیسی‌ها علیه مشروطه شورش کردند. عاملان شورش در مسجد گوهرشاد پناه گرفته و در حرم تحصن نمودند. پس از این حرکت، ارتش روس به بهانه کنترل اوضاع مشهد به شهر وارد شد. محمدتقی مدرس رضوی در کتاب سالشمار وقایع مشهد، شرح این واقعه را چنین گزارش می‌دهد: «در اوایل محرم ۱۳۳۰ قمری، قشون روس سواره و پیاده با توپخانه و... از دروازه بالاخیابان وارد شدند و از کوچه چهار باغ به ارگ رفتند. تا چند روز به همین ترتیب قشون وارد می‌شد و در ارگ و سربازخانه‌ها و منازل اطراف ارگ، سکنی می‌گرفتند. چندی بعد، قنصل روس جمعی از معارف را دعوت کرد و اظهار داشت، علت ورود قشون روس، برای عدم امنیت از نظر حفظ تبعه و رعایای روس است و مقصود دیگری نداریم.»

اخبار روز واقعه

اوضاع در شهر به هم ریخته بود. روس‌ها از یک طرف شورشیان را تشویق می‌کردند و از طرف دیگر به مردم اعلام می‌کردند که اگر شورشیان تسلیم نشوند، به حرم وارد خواهند شد. دیگر کسی در شهر

امنیت نداشت، بیشتر دکان‌های اطراف حرم تعطیل بود. درهای حرم را هم بعد از غروب می‌بستند. نظمیه در شهر قدرتی نداشت و روس به دنبال بهانه‌ای برای گرفتن شهر بود. روس‌ها مهلتی سه روزه به پایتخت دادند و درخواست خروج «مورگان شوستر» را داشتند. از پایتخت خبری نبود، تا اینکه یکی از اتباع روس به دست شورشیان کشته شد. همین بهانه کافی بود که روس‌ها کنترل اوضاع را به دست بگیرند و نظمیه را خلع سلاح کنند. حالا دو گروه سنگربندی کرده بودند. محمدتقی مدرس رضوی در باره روز واقعه چنین گزارش می‌دهد: «دو ساعت به غروب شبانه دهم، از طرف بالا خیابان و پایین خیابان و بانک شاهنشاهی و گل خطمی به طرف آستان قدس توپ‌های شرنپلی بنای آتشفشانی گذاردند و از طرف مسجدیان دفاع می‌شد. ولی معلوم است یک عده افراد معمولی با قشون منظم و توپخانه چه می‌توانند بکنند. بالجمله، تا نیم ساعت از شب، توپ شرنپلی و مسلسل به صحن داخل شدند و مسجد را تصرف و با مسلسل

گلوله توپیی که بر اثر گلوله‌باران حرم مطهر رضوی توسط دولت تزاری روسیه، به گنبد مطهر اصابت نمود، در گنجینه تاریخ حرم رضوی موزه آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود. از این حمله با عنوان «فتنه الکبری» یا «عاشورای ثانی» یاد شده است. در این حمله خسارات فراوانی به حرم مطهر وارد شد و شمار کشته‌شدگان در این حمله را ۶۰ تا ۷۰ تن و در برخی منابع ۸۰۰ تن ذکر کرده‌اند.

میان حرم شلیک کردند. عده زیادی که در حرم و رواق‌ها پناه برده بودند، مقتول شدند.»

کشتار مردم و غارت حرم مطهر

«منتخب التواریخ» تقریباً به این مضمون می‌نویسد: «در این وقت مرتضی قلی خان متولی باشی در حرم بود. چون وضع را این طور دید دستمال سفیدی از یکی از درهای حرم بیرون کرد و سایر مردمان نیز صدای امان بلند کردند و امان خواستند. لذا شلیک موقوف شد. پس از آن، روس‌ها داخل رواق‌ها و حرم مطهر گردیدند و مردم را خارج و در گوشه صحن پس از تفتیش توقیف کردند. اسرا تا صبح در صحن محبوس بودند. بعد از آفتاب به آن‌ها امر شد که مقتولین حرم و رواق را بردارند و در گوشه صحن طرف مدرسه عالی فاضلیه جعفری جمع کنند. پس از اتمام، عده‌ای از اسرا را مرخص کردند. مقتولین را اجازه دفن ندادند و هیچ کس را اجازه ورود به صحن نبود. باری درب تمام عمارات آستانه از قبیل کشیک خانه و تحویل خانه و کتابخانه و سایر عمارات و حجرات را با بیل و کلنگ شکستند و داخل شدند. سید طالب الحق گرفتار شد.»

خسارت وارد بر حرم مطهر رضوی

درباره شمار گلوله‌ها و خرابی که بر حرم وارد شد در کتاب «انقلاب طوس» چنین آمده است: «گنبد مطهر گلوله توپ هفده عدد، ایوان طلالی مسجد جامع گلوله گراناد ۹ عدد، سردر ایوان صحن جدید گلوله گراناد سه عدد، سردر کارخانه خدام یازده عدد، گنبد مسجد جامع گلوله گراناد یازده عدد، صحن جدید و عتیق و همچنین ایوان عباسی و صحن کهنه نیز چند تیر خالی شده بود که خرابی فاحشی وارد آورد. عدد گلوله‌های توپ که به اطراف مسجد و صحنین خالی شده بود از تحت احصا خارج بوده است. عدد کشته‌شدگان آن روز گویا چهارصد و پانزده نفر بوده، غیر از مجروحان که بعدها فوت کردند و یا اشخاصی که خود را از ترس به چاه‌انداختند. از قزاقی که گفته می‌شد، از روس‌ها هم سی و چهار نفر کشته شده بودند.»

از دفتر تاریخ

غروب آن روز

راضیه آزاد

از این بالا، همه چیز شکل دیگری است. آدم‌ها کوچک‌ترند و آسمان بزرگ‌تر. مادر و مادر بزرگ را می‌بینم که مثل دو فرشته بین پرده‌ها و ملحفه‌های شسته شده، پرواز می‌کنند. مادر نان‌ها را بین دستمال‌های کوچک می‌بندد و مادر بزرگ خرما را به تعداد مشخص بین دستمال‌ها جا می‌دهد.

- دیرنکرده مادر؟

مادر بزرگ است که می‌پرسد. دایی رمضان باز هم دیر کرده است. مادرم چیزی نمی‌گوید.

- معصومه کجاست مادر؟

- نمی‌دانم مادر. الان اینجا بود.

صدای مادرم پرتاب می‌شود روی پشت بام. دنبال من می‌گردد. من هم دنبال پری هستم. سرک می‌کشم توی حیاط خانه پری.

در حیاط خانه خودمان باز می‌شود. دایی رمضان می‌آید. نفس زنان. خیس و عرق کرده. دو فرشته به او خیره می‌شوند. هیچ‌کس حرفی نمی‌زند.

- کوچه‌های اطراف حرم رو بستن. همه جا رو روس‌ها گرفتند. روی دکان و حجره‌ها رو مسلسل و توپ گذاشتند. نامردا معلوم نیست چه فکر شومی توی سر دارند. مردم بیچاره وحشت کردند میرن سمت حرم آقا.

مادر بزرگ پرید توی حرف دایی.

- دستت چی شده رضون؟

از روی پشت بام خوب دیده نمی‌شود. ولی انگار دست دایی رمضان خونی شده، روی لباس‌هایش هم لکه‌های خون پاشیده است.

- با یکی از شورشی‌های یوسف خان درگیر شدیم. چیزیم نیست. میگن ژنرال روس‌ها، یه آدم از خدا بی‌خبره به اسم ژنرال رو کو. نقشه کل حرم رو داره. خدا می‌دونه چه خیالی دارند این روس‌ها!

دایی رمضان، سرش را چرخاند توی حیاط.

- نون‌ها رو ببرم؟ هنوز خیلی‌ها توی صحن گنبد طلا گشته‌ان. معصومه کجاست؟

صدای شلیک گلوله می‌آید. می‌نشیند توی گوش همه ما و هر کسی که توی مشهد است. فریاد و جیغ از خیابان بلند می‌شود. دو فرشته توی حیاط بال بال می‌زنند. صدای شلیک دومین گلوله است که دایی رمضان را به بیرون از حیاط خانه پرتاب می‌کند. دایی رمضان را می‌بینم که توی کوچه می‌دود. مثل بقیه مردم. می‌رود و می‌رود و گم می‌شود بین بقیه.

پری را می‌بینم. می‌آید توی حیاط. بدون روبنده. چادرش را می‌کشد روی سرش و به پشت بام نگاه می‌کند. صدای همدیگر را نمی‌شنویم، اما می‌دانم که باید به کوچه بیایم. وقتی توی حیاط برسم، مادر می‌خواهد جلویم را بگیرد. صدای شلیک سومین گلوله که می‌آید، مادر بزرگ از حال می‌رود. می‌دانم همین روزهاست که یکی از فرشته‌های روی زمین کم شید. مادرم می‌دود سمت مادر بزرگ و من هم می‌دوم توی کوچه. پری را می‌بینم.

صدای شلیک‌ها یکی پس از دیگری شنیده می‌شود. مردم وحشت زده می‌دوند توی خیابان. بی بی خدیجه را می‌بینم. باچادر رنگ و رو رفته‌اش، پای برهنه توی خیابان است.

- مادر، چه خبره؟ کجا رو به توپ بستن از خدا بی‌خبره‌ها؟

- نمی‌دانم بی بی خدیجه. فکر کنم حرم آقا رو ... بی بی خدیجه می‌گوید توی صورتش و روی زمین می‌نشیند. زار می‌زند. مویه می‌کند و زار می‌زند. می‌دانم پسرانش دست زن و بچه‌هایشان را گرفته‌اند و به حرم آقا پناه برده‌اند. از همان شبی که خبر شورش روس‌ها توی شهر پیچید.

من و پری توی خیابان می‌دویم. از کوچه ما، تا حرم راه زیادی نیست. به بازار سرشور که می‌رسیم، دیگر هیچ چیز دیده نمی‌شود. فقط دود است و مردمی که پناه می‌خواهند. این شهر صاحب دارد. آقا دارد. بزرگ دارد. این روس‌ها اینجا چه می‌کنند؟ نمی‌شود. نه! نمی‌شود. دست پری از دست من جدا می‌شود و صدای شلیک گلوله‌ها همه صداها را با خود می‌برد.

نکاتی درباره آداب زیارت امام رضا (ع) در کلام مقام معظم رهبری

سلام عاشقانه

۱ به حضور امام توجه کنید

شرط اول قبولی زیارت این است که با حضرت «ملاقات» کنید؛ یعنی رفتن حرم و آمدن، صرف رفتن به یک مکان و بیرون آمدن نباشد؛ آنجا یک موجودی و یک روح والایی حضور دارد؛ به این حضور توجه بکنید.

۲ با امام حرف بزنید

«به چشم دیدن» لازمه ملاقات نیست؛ او هست و سخن شما را می شنود، حضور شما را می بیند، شخص شما را می بیند، با او حرف بزنید؛ این شد زیارت. زیارت یعنی همین ملاقات.

۳ سلام بدهید

انسان وقتی به ملاقات کسی می رود، با او احوالپرسی می کند، به او سلام می کند؛ همین، در ملاقات روح مطهر ائمه (ع) و اولیای الهی اهم! لازم است؛ باید رفت، سلام کرد، عرض ادب کرد.

۴ با هر زبانی زیارت کنید

[زیارت] به هر زبانی هم می شود؛ اگر [به همین زبان معمولی خودمان حرف بزنیم، این آداب ملاقات و زیارت صورت گرفته.

۵ زیارت های ائمه (ع) را بخوانید

اگر بخواهیم با یک بیان شیوا و با مضامین خوبی حرف بزنیم، آن همین زیارت هایی است مثل زیارت مخصوصه امام رضا (ع)، زیارت امین الله یا زیارت جامعه.

۶ با دل حرف بزنید

با دل حرف بزنید. سعی کنید ولو دو دقیقه، ولو پنج دقیقه، دل را فارغ کنید از بقیه شاغل ها و متصل کنید به معنویتی که در آنجا حضور دارد و حرفتان را بزنید.

۷ زیارت جامعه کبیره بخوانید

زیارت جامعه مثلاً شش هفت صفحه است. اگر دید همش را بخوانید، وقت نکردید. صفحه اش یا نصف صفحه اش را بخوانید.

۸ در زیارت به مخاطب آن متوجه باشید

در حالی که متن زیارت را می خوانید، ولو ما را هم ندانید، متوجه باشید دارید خطاب کسی می خوانید. اگر این شد، آن وقت زیارت.

روزه نسیف خواران

دلتان به امام متصل باشد

۹

بعضی‌ها خیال می‌کنند باید بروند حتماً به ضریح بچسبند! این‌ها چون دل‌هایشان وصل نمی‌شود، می‌خواهند جسم‌ها را وصل کنند؛ چه فایده دارد؟ یکی هم ممکن است دور تر باشد، اما دلش متصل باشد؛ این خوب است.

وقت یک

به حضور امام توجه کنید

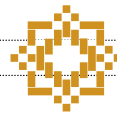
۱۰

در داخل حرم نماز بخوانید، نماز قضا بخوانید، نماز واجب بخوانید، نماز مستحبی بخوانید، نماز برای پدر و مادر بخوانید، ذکر بگویید، لا اله الا الله بگویید، تسبیحات اربعه بگویید، به شرطی که دل وصل باشد.

اشید
عنا
به چه
ی شود

سفری به حرم بانوی کریمه، فاطمه معصومه (س)

ستاره‌های در دل کویر...

الهام غفاری

فاطمه سامانی

حضرت امام صادق (ع) فرمود: آگاه باشید که برای خدا حرمی است و آن مکه است؛ و برای پیامبر خدا حرمی است و آن مدینه است و برای امیرمؤمنان حرمی است و آن کوفه است. بدانید که حرم من و فرزندانم بعد از من، قم است. آگاه باشید که قم، کوفه کوچک ماست، بدانید بهشت هشت دروازه دارد که سه تای آن‌ها به سوی قم است. بانویی از فرزندان من به نام فاطمه، دختر موسی، در قم از دنیا می‌رود. به شفاعت او همه شیعیان من وارد بهشت می‌شوند.

یک سال بعد از هجرت تبعید گونه حضرت رضا(ع) به مرو، در سال ۲۰۱ هجری قمری، به شوق دیدار برادر و ادای رسالت زینبی و پیام ولایت، به همراه عده ای از برادران و برادرزادگان به طرف خراسان حرکت کرد و در هر شهر و محلی مورد استقبال مردم واقع می‌شد. در شهر ساوه عده‌ای از مخالفان اهل بیت(ع) که از پشتیبانی مأموران حکومت برخوردار بودند، سر راه کاروان آنان را گرفته و با همراهان حضرت وارد جنگ شدند، در نتیجه تقریباً همه مردان کاروان به شهادت رسیدند، حتی بنا بر نقلی، حضرت معصومه(س) را نیز مسموم کردند.

چون حضرت معصومه(س) در ساوه بیمار شد، به او عرضه داشتند که ما در ۱۰ فرسخی شهر قم هستیم. فرمود: «مرا به قم ببرید، زیرا از پدرم شنیدم که فرمود: قم مرکز شیعیان ماست.»

فاطمه بنت موسی الکاظم(ع) به همراه تنی چند از شیعیان، در روز ۲۳ ربیع الاول سال ۲۰۱ هجری قمری وارد شهر مقدس قم شده و در محلی که امروز «میدان میر» نامیده می‌شود، در منزل «موسی بن خزرج» فرود آمدند و افتخار میزبانی حضرت، نصیب او شد. آن بزرگوار به مدت ۱۷ روز در این شهر زندگی کرد. محل زندگی و عبادت آن حضرت در مدرسه سنی به نام «بیت النور» هم اکنون محل زیارت ارادتمندان آن حضرت است.

سرانجام در روز دهم ربیع الثانی و بنا بر قولی دوازدهم ربیع الثانی سال ۲۰۱ هجری پیش از آنکه دیدگان مبارکش به دیدار برادر روشن شود، در دیار غربت و با اندوه فراوان دیده از جهان فروبست. مردم قم با تجلیل فراوان پیکر پاکش را به سوی محل فعلی که در آن روز بیرون شهر و به نام «باغ بابلان» معروف بود، تشییع کردند. زمینی که آستانه حضرت معصومه(س) در آن واقع است، بابلان نام داشته و این زمین پیش از آنکه مرقد مطهر آن حضرت شود، بنایی نداشته، فقط ملکی از ملک‌های موسی بن خزرج بود. این زمین را موسی بن خزرج که هم میهماندار حضرت معصومه بود و هم در عصر خویش رئیس و محترم بود، برای دفن آن حضرت معین کرد. آل‌سعد در این سرزمین سردابی حفر کردند تا آن را مقبره حضرت معصومه(س) قرار دهند. ... و قم، میزبان کریمه شد.

چشم‌هایش را دوخته است به رقص نور روی شوره زار قم. نفسش که تازه می‌شود، بار و بندیش را برمی‌دارد و به راه می‌افتد. نه با قطار آمده است و نه دست به دامان ماشین و اتوبوس شده است. دلش را به گام‌های پیاده اش خوش کرده است و نذری که خواهش چندین ساله اش را پاسخی باشد روشن. رازی دارد که فقط او می‌داند و بانوی کریمه خودش می‌گوید، این نذر چهل ساله را به عشق خدمت به این خاندان به جا می‌آورم. پیرمرد استوار می‌رود. تا قم چند کیلومتری بیشتر راه نیست. او اما امشب را هم میهمان ستاره باران کویر خواهد بود.

چند ساعت باقی مانده از راه را با پیرمرد همسفر، همراه می‌شوم تا دروازه‌های قم. به میدان هفتاد و دو تن می‌رسیم. سعی می‌کنم از روی پل که رد می‌شویم، گنبد طلایی را ببینم. نگاهم می‌نشیند روی پیرمرد که اشک هایش نکه داشته اند قدیم‌هایش را و او سلام می‌دهد.

سلام از صحن امام رضا(ع)

مرا با خود می‌برد تا از سمت قبله وارد صحن امام رضا(ع) می‌شویم. می‌گوید: «این طوری انگار با برادرش آمده‌ایم.»

صحن امام رضا(ع) در ضلع شرقی روضه مقدسه واقع شده و چهار ایوان دارد: ایوان شمالی آن، ورودی از میدان آستانه؛ ایوان جنوبی، ورودی از طرف قبله؛ ایوان شرقی، ورودی از خیابان آیت‌الله مرعشی نجفی(رم) و ایوان غربی که همان «ایوان آیینه» است که نام دیگر این صحن هم است: صحن آیینه. بر فراز پایه‌های دو طرف ایوان دو مأذنه است که از بلندترین بناهای آستانه است. ارتفاع آن‌ها از سطح بام ۲۸ متر و از سطح صحن ۴۲/۸ متر و محیط آن ۳۳ متر است. در بالای مأذنه‌ها کتیبه‌های با پهنای حدود یک متر دیده می‌شود که متن آن در یکی از مأذنه‌ها «لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم» و در دیگری «سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر» است. پوشش هر دو مأذنه از بالا تا پایین سراسر کاشی گرهی است که در میان آن‌ها نام‌های پروردگار متعال خوانده می‌شود. بانی آن‌ها، امین السلطان و معمار، استاد حسن معمار قمی است و کاشیکاری این گلدسته‌ها بعد از پیروزی انقلاب اسلامی تعویض شده است. کبوترها کنگره‌های ایوان آیینه را بهترین مأمن خود می‌دانند.

پیرمرد برای وضو به کناره حوض می‌رود و من به پرواز کبوترها دل می‌دهم. سرانجام توان رفتن

می‌یابم و خودم را به ایوان آیینه می‌رسانم. این قاب برای سلام دادن، بهترین نما را دارد. سلام می‌دهم و وارد می‌شوم.

نماز را که سلام می‌دهم، چرخ در دیگر صحن‌ها می‌زنم.

صحن امام هادی(ع) که در ضلع شمالی روضه مبارکه قرار دارد، نخستین صحنی است که در این بارگاه قدسی بنا شده و نام دیگر آن، صحن عتیق یا صحن طلاست. این صحن، چهار ایوان دارد: ایوان شمالی آن، ورودی مدرسه علمیه فیضیه؛ ایوان جنوبی که همان «ایوان طلا» است؛ ایوان شرقی، راه ارتباطی و مشترک صحنین (کوچک و بزرگ) و ایوان غربی نیز ورودی به مسجد اعظم است.

صحن بعدی، صحن صاحب الزمان(عج) است که بخش‌های گوناگون آن، با مساحتی در حدود هشت هزار متر مربع، در ضلع جنوب غربی حرم مطهر چهار مسیر ورودی دارد: از شمال، به مسجد اعظم؛ از جنوب، به خیابان شبستان؛ از شرق، به شبستان امام خمینی(ره) از غرب، به صحن جواد الائمه(ع) (رودخانه).

صحن جامع فاطمی(ع) که در چند طبقه طراحی شده است و بخش‌های گوناگونی دارد؛ مثل «کتابخانه بزرگ و مجهز». طول این صحن، از کوچه ارک تا محدوده گذر خان، امتداد خواهد داشت.

صحن جواد الائمه(ع)، آخرین صحن

و آخرین صحن، صحن جواد الائمه(ع) است که در ضلع غربی حرم مطهر و بر بالای رودخانه قرار دارد و طول آن از پل بازار تا پل آهنچی است. پس از خاکسپاری پیکر مطهر حضرت معصومه(س) در محل فعلی، که در آن عصر به نام بابلان نام داشت، پسران اشعری، سایبانی از بوریا، بر روی مرقد او ترتیب دادند، پس از مدتی در اواسط قرن سوم هجری قمری، حضرت زینب، دختر امام جواد(ع) از مصالح آجر و سنگ و گچ، گنبد و بارگاهی بر روی مرقد مطهر عمه جانش، فاطمه معصومه(س) بنا نهاد.

سپس به مرور زمان دو گنبد دیگر در کنار گنبد اول ساخته شد که سومین آن‌ها مدفن این بانوی بزرگوار یعنی حضرت زینب شد. این سه گنبد تا سال ۴۵۷ هجری قمری برقرار بودند، تا اینکه در همان سال میرابوالفضل عراقی(وزیر طغرل کبیر) به تشویق عالم بزرگ، شیخ طوسی(متوفای سال ۴۶۰ قمری) به جای آن سه گنبد، یک گنبد مرتفعی ساخت. اما تعمیرات مهم آستانه مقدسه حضرت

معصومه(س) از زمان سلطنت خاندان صفوی شروع شد.

در سال ۹۲۵ قمری شاه اسماعیل اول، ایوان قسمت شمالی (ایوان طلا) را ساخت و شالوده صحن کهنه (کوچک) را ریخت. پس از او شاه پهلمااسب اول برای مرقد ضریحی از کاشی درست کرد و نیز بنای تاریخی ایوان جنوب مدرسه فیضیه را که به صحن کهنه چسبیده است، ساخت. در سال ۱۰۷۷ هجری قمری شاه صفی صحن زنانه را که اکنون به صورت محوطه سر پوشیده به نام مسجد طباطبایی است و در گذشته سقف و گنبد نداشته است، ساخت که در سمت جنوبی آستانه است. این صحن برای مقبره شاه عباس و شاه سلیمان و شاه سلطان حسین، راه مخصوصی شد. سپس شاه عباس ضریحی از فولاد سفید، ترتیب داد و ضریح فعلی همان ضریح فولادی است که صفحه‌هایی از نقره را بر آن افزوده اند.

گنبدی با ۱۲ هزار خشت طلا

پس از پایان حکومت صفویان، دیگر تعمیرهای قابل توجهی در بارگاه و اطراف آن نشد تا وقتی که سلطنت ایران به دست قاجاریه رسید. در سال ۱۲۱۸ قمری فتحعلی شاه با دوازده هزار خشت با پوشش طلا، گنبد را طلا کرد و در سال ۱۲۳۶ مسجد بالا سر بنا شد. در سال ۱۲۷۶ ایوان شاه اسماعیل صفوی را طلا کردند. در سال ۱۳۷۵ ضریح فولادین شاه عباس را نقره کردند. در آخر قرن ۱۳ هجری قمری، شالوده صحن جدید (بزرگ) به وسیله آقا ابراهیم امین السلطان ریخته شد و ساختمان آن را پسرش میرزا علی اصغر خان اتابک صدر اعظم ایران در اواخر سلطنت ناصرالدین شاه، در سال ۱۳۰۳ قمری به پایان رسانید.

داخل حرم مطهر حضرت معصومه(س) آرامگاه بسیاری از مراجع عظام و شخصیت‌های برجسته علمی و مذهبی قرار دارد که زیارتگاه بسیاری از مسلمانان جهان بخصوص شیعیان است. دوباره شب شده است و آسمان کویر، مهمان هزاران ستاره ای است که نور را به سیاهی شب پاشیدند. وارد پل آهنچی می‌شوم. پیرمرد را می‌بینم که در حال خرید نان شیرمال از دستفروش نایبناست. مرد نایبنا آخرین نان‌ها را به پیرمرد فروخته است. سفره‌اش را می‌تکاند و بلند می‌شود. سلامی به حرم می‌دهد و برمی‌گردد. خودم را به پیرمرد می‌رسانم و او را دعوت می‌کنم به دو پرس چلو قیمه در میهمانسرای که آن طرف پل به ما خوشامد می‌گوید.

سامرا؛ زیباتر از گذشته

زهرا چکنه

وجود حرم مطهر امام دهم حضرت امام هادی (ع) و امام یازدهم امام حسن عسکری (ع) موجب اعتبار و عظمت شهر سامرا شده است. بقعه مطهر امامین عسکریین (ع) در دوران زندگانی آن دو امام، خانه مسکونی آنان بوده است و پس از شهادت این دو امام معصوم (ع) در همان محل دفن شده‌اند. حرم امامین عسکریین (ع) تاکنون بارها تجدید و ترمیم شده و توسعه یافته است، پس از دو حادثه انفجار تروریستی که در سامرا اتفاق افتاد بسیاری از بخش‌های حرم مطهر از جمله گنبد، ایوان‌ها و کلدسته‌ها تخریب شد که با همکاری ستاد بازسازی عتبات عالیات روند توسعه، بازسازی حرم مطهر به سرعت در حال انجام است.

ثبت زیارت اربعین در میراث جهانی یونسکو

مرکز تحقیقات و پژوهش کربلا وابسته به آستان قدس حسینی از تلاش خود برای ثبت مراسم زیارت اربعین حسینی در فهرست میراث جهانی یونسکو خبر داد. عبد الامیر القریشی، رئیس این مرکز در این باره گفت: فایل کاملی از تصاویر و اسناد و توضیحات مفصلي از تاریخ زیارت اربعین و مشارکت زائران از تمامی کشورهای جهان به سازمان یونسکو ارائه شده است و ثبت این زیارت میلیونی در فهرست میراث جهانی یونسکو در حال انجام است. وی با بیان اینکه وزارت گردشگری جمهوری عراق و مرکز میراث فرهنگی کشور آلمان برای ثبت جهانی زیارت اربعین در فهرست یونسکو پیگیری‌های لازم را انجام می‌دهند، افزود: موافقت‌های اولیه کسب شده است و اکنون دولت عراق به صورت رسمی در حال پیگیری آن است.

بازسازی ورودی‌های حرم مطهر حضرت عباس (علیه السلام)

بخش پروژه‌های مهندسی آستان مقدس عباسی، پروژه بازسازی ورودی‌های حرم مطهر و همسطح سازی بخش خارجی و داخلی این ورودی‌ها را در دستور کار قرار داده است. به منظور تسهیل حرکت زائران برای ورود به حرم مطهر حضرت عباس (ع)، پس از اتمام عملیات سنگفرش حرم مطهر در بخش توسعه حرم مطهر در قسمت خارجی، سنگفرش ورودی‌ها حذف‌شده درهای قدیم و جدید برداشته شده و پس از کف سازی و همسطح سازی مجدداً سنگفرش خواهند شد.

در حال حاضر سه ورودی باب القبله، باب امام موسی کاظم (ع) و باب امام علی هادی (ع) بازسازی شده است.

رواق ویژه کودکان

در حرم حضرت معصومه (علیها السلام)

آستان مقدس حضرت معصومه (س)، برای پر کردن اوقات فراغت کودکان و نوجوانانی که به حرم مطهر مشرف می‌شوند، رواق ویژه کودکان و نوجوانان را راه‌اندازی کرده است. در حال حاضر در رواق کودک، زائران خردسال ۶ تا ۱۱ سال پذیرش می‌شوند و در رواق نوجوان نیز دختران ۱۱ تا ۱۶ سال مورد پذیرش قرار می‌گیرند.

آموزش کاردستی با کاغذ یا اریگامی، رنگ‌آمیزی داستان‌های قرآنی، کارگاه خلاقیت، سربند با محوریت معرفی ذابیل و فضایل اخلاقی از طریق نمایش پانتومیم، ویژه‌برنامه آکواریوم با محوریت امام شناسی از مهم‌ترین برنامه‌هایی هستند که در رواق کودک به صورت هفتگی اجرا می‌شوند. در رواق نوجوان نیز برنامه‌هایی مانند کارگاه نویسندگی خلاق و حلقه‌های کتابخوانی، نشست صمیمی، کارگاه هنری، مشاوره، طب اسلامی و سنتی و آسیب‌های فضای مجازی برگزار می‌شود.

صندوق‌های چوبی قبور مطهر

اگر تا به حال به زیارت قبور مطهر امامین عسکریین (ع) رفته باشید، قبور مطهری را از مشبک‌های ضریح می‌بینید که با مشارکت خیرین روی هر یک از قبور مطهر امام هادی (ع)، امام حسن عسکری (ع)، حضرت نرگس خاتون مادر امام زمان (عج) و حضرت حکیمه خاتون دختر امام جواد (ع) یک صندوق چوبی قرار می‌گیرد.

ضریح جدید نصب می‌شود

ضریح جدید حرمین عسکریین (ع) که تا چند روز دیگر نصب می‌شود، با ارتفاعی پنج متر و نیم، نقش و نگاری میناکاری دارد که با رنگ‌های آبی فیروزه‌ای، سبز و نقره‌ای در هم آمیخته است و برای ساخت ضریح مطهر امامین عسکریین (ع) ۷۰ کیلوگرم طلا، ۴۵۰ کیلوگرم نقره، ۲۵۰۰ کیلوگرم مس و ۱۱ تن چوب ساج به کار رفته است.

طلاکاری گنبدی که تخریب شد

یکی از مهم‌ترین کارهای عمرانی که در سامرا انجام شده، پروژه بازسازی و طلاکاری گنبد بود، که برای این پروژه بعد از انجام سفتکاری گنبد مطهر، مقدمات طلاکاری فراهم شد. این گنبد با ۲۵ هزار خشت طلا پوشانده شده است در حالی که برای گنبد امامین جوادین در مجموع ۲۲ هزار خشت طلا استفاده شده است.

ساخت ۱۶۴ چشمه

سرویس بهداشتی و حمام

یکی از فعالیت‌های دیگر در حرم امامین عسکریین (ع) ساخت سرویس‌های بهداشتی واقع در باب الدخول در زمینی به وسعت ۸۵۰ مترمربع و در دو طبقه با ۱۷۰۰ مترمربع زیربناست که دارای ۱۶۴ چشمه حمام و سرویس بهداشتی است.

غذای متبرک

از جمله خدمات که به عموم زائران در سامرا داده می‌شود، ارائه غذای متبرک است که با ساخت مضاف جدید، در ایام عادی روزانه ۴ هزار غذا در وعده‌های صبحانه، ناهار و شام در بین زائران توزیع می‌شود که این آمار در ایام مناسبتی به یکصد هزار پرس غذا می‌رسد.

تأمین آب شیرین

یکی از مشکلات در منطقه سامرا، تأمین آب شرب شیرین است، از این رو توسط یکی از خیرین، دستگاه آب شیرین کن به حرم امامین عسکریین (ع) اهدا شد که این دستگاه قابلیت تأمین ۱۰۰ هزار بطری آب شرب را در ساعت دارد که می‌تواند آب مورد نیاز زائران و اهالی سامرا را تأمین کند.

نصب سنگ‌های مرمر

پس از گچکاری مقرنس داخل رواق‌ها و زیر گنبدخانه که در انفجارهای نیروهای تکفیری آسیب دیده شده بود، با حضور مجرب‌ترین استادان سنگ، بهترین نوع از سنگ مرمرهای سبز از ایران به سامرا منتقل و بدنه رواق، حرم و صحن حرم مطهر با سنگ مرمر سبز تزیین شدند.

توسعه حرم تا شعاع ۵۰۰ متری

یکی از برنامه‌های ستاد بازسازی عتبات عالیات علاوه بر بازسازی حرم مطهر، طرح توسعه حرم امامین عسکریین (ع) می‌باشد که در مرحله اولیه تا شعاع ۳۰۰ متری از مرکز حرم و در مرحله دوم تا شعاع ۵۰۰ متری گسترش خواهد یافت.

تدوین طرح جامع توسعه ۵۰ ساله برای اعتاب مقدسه

رئیس ستاد بازسازی عتبات عالیات از تدوین طرح جامع توسعه ۵۰ ساله برای اعتاب مقدسه عراق خبر داد. حسن پلارک با بیان اینکه این ستاد از سال ۸۰ برای باز سازی عتبات عالیات وارد عراق شد گفت: زمانی که وارد عراق شدیم با وضعیت نامناسب حرم امامان (ع) مواجه شدیم که در مقایسه با امام زادگان در ایران از کمترین امکانات نیز برخوردار نبودند. وی بیان کرد: کار بازسازی حرمین ائمه اطهار (ع) از همان زمان، از طریق کمک و نذور مردمی و با هدف نظافت و تعمیرات متوسط سنگ‌های حرم، توسعه رواق‌ها در چهار حرم مطهر در نجف اشرف، کاظمین، سامرا و کربلای معلی و توسعه و احیای مساجد مدنی، ابوطالب، صفویه و در اطراف حرم و سرداب سامرا با عنوان طرح توسعه کوتاه مدت شروع شد.

استاد جواد محدثی در گفت‌وگو با قدس:

کتاب‌های رضوی باید جذاب باشند

صدیقه رضوانی نیا

نذر قلم

تصدقاتان گردهم سفارش نکنم...

حامد عسکری - شاعر

مثلا همین گوشه از بارگاهتان نشسته‌ام، خوابم ببرد. بعد شما از راه برسید با عیایی شتری و دشداشه ای بلند و اتو شده و سفید با تسبیحی از تربت جدتان و انگشتری بر بوهای خوب. بعد هی اینجا پر بشود از بوی عود، بوی گل‌های ضریح... بوی سیب... بوی یاس... بوی کاهگل... بوی زیرگلی نوزاد... بوی سفال... هل... بنفشه... بعد من از سرو صدا و قاطی شدن بوها بیرم از خواب، بعد بگویند، پاشو پسر جان! پاشو، مگر نامه حاجت‌هایت را نیاورده ای امضا کنیم؟ بعد بگویم، چرا نوکرتان هم هستم، بعد شما بگویند، نامه‌ها زیاد بود، بخشی را داده ام پسرم جواد (ع) امضا کند، امضا شده، نگران نباش.

بعد من چشم‌هایم دو دو بزند. بعد گردالی‌های ضریح در لرزیدن پلک‌هایم تکثیر بشوند و زیاد بشوند و در هیابگیر چکیدن اشک‌ها لب بگزم بگم آقامی. بعد لامبها ستاره ای بشوند و نورشان شره کند و کش بیاید. می‌گویم، آقا جان! اصلا اینجا هرکس آمده یک چیزی بارش بوده، یک تقدیری داشته. یک درخت چوبش درمی می‌شود برای آستان شما و یک درخت چوبش میز بیلباردی می‌شود برای قمار در لاس وگاس... چه خوشبختند این مرمرهای خنک و این چلچراغ‌ها که پله‌های کاخ سفید نشده اند و چلچراغ‌های مترو مسکون... چه عزیزند این نرده‌ها که می‌توانستند تعیین کننده محدوده ارتکاب جرمی در آرزانتین باشند و حالا فاصل بین نمازگزاران زن و مردند. الهی دورتان بگردم، خیلی‌ها التماس دعا گفته‌اند... خودتان هوای همه شان را داشته باشید. خودتان کارشان را راست و ریست کنید. منکه از دلشان خبر ندارم. تصدقاتان گردهم سفارش نکنم... ما خیلی وقت‌ها فکر می‌کنیم خیلی مشکلاتمان را زمان حل می‌کند، ولی اشتباه می‌کنیم، مشکلاتمان را زمان حل نمی‌کند، صاحب زمان حل می‌کند. شما برای فرجش دعا کنید، ما که دهانمان بوی گند گناه می‌دهد. زیاده عرضی ندارم.

جواد محدثی سال ۳۱ در سراب متولد

شد، شهری سرد و کوهستانی در حوالی تبریز. پدر و پدر بزرگش روحانی بودند و او از کودکی با زندگی طلبگی آشنا شد و به مکتبخانه رفت. به دلیل حوزوی بودن پدرش به قم مهاجرت کردند. سال ۴۴ او نیز به مانند پدر و پدر بزرگ وارد حوزه شد و این مسیر را ادامه داد. همان دوران به نوشتن علاقه پیدا کرد و به قول خودش حدود ۴۰ سال است که دارد می‌نویسد. در بین حدود ۱۰۰ کتابی که تألیف کرده، کتاب‌هایی که برای حضرت سیدالشهدا نوشته و البته کتاب‌های رضوی اش را بیشتر از بقیه دوست دارد. می‌گوید اگر بخواهم یک کتاب از بین آثارم انتخاب کنم کتاب فرهنگ عاشورا را بیشتر از بقیه کتاب‌هایم دوست دارم. واقعیت این است که او در ردیف یکی از مشهورترین نویسندگان مذهبی نویسن بعد انقلاب است که حتی برخی آثارش ترجمه هم شده است. یکی از امتیازات برجسته نوشته‌های محدثی تسلط او به متون دینی بویژه منابع اسلامی است که به زبان عربی تألیف شده‌اند. چندتایی از کتاب‌های محدثی محتوای رضوی دارند. نویسنده‌ای که از حدود ۲۰ سالگی کار نوشتن را آغاز کرده اکنون به بلوغی در این عرصه دست یافته است که آثار و قلمش را خواندنی کرده است. با او درباره ادبیات رضوی به گفت و گو نشستیم که در ادامه می‌خوانید.

از چند سالگی می‌نویسید؟

از ۲۵ سالگی. الان ۶۱ ساله هستم؛ یعنی بیش از ۴۰ سال است که می‌نویسم. اما آن چیزی که جدی و رسمی است از بعد از انقلاب است. قبل از انقلاب هم چند کتاب ادبی و شعر داشته‌ام اما به‌طور رسمی بعد از انقلاب وارد حوزه نگارش مذهبی شدم.

حوزوی بودن چقدر در عرصه ادبیات و نوشتن به شما کمک کرده است؟

من حس می‌کنم همان‌طور که شما اشاره کردید، ما از نظر محتوا خیلی غنی هستیم و آثار دینی ما، چه تاریخ و سیره و چه احادیث، بسیار مطالب قالب عرضه برای نسل امروز دارد. منتی این‌ها گنجینه‌هایی است که استخراج نشده‌اند و کسانی که با این گنجینه‌ها آشنا هستند، بیشتر احساس می‌کنند که لازم است این‌ها را برای جامعه مطرح کنند. به کسانی که دست به قلم هستند، من توصیه

می‌کنم حتماً مطالعات دینی و اسلامی خود را غنی کنند تا آثار ماندگارتری خلق کنند، چون در حوزه مسایل دینی نمی‌توانیم صرفاً به نوشته‌های احساسی و شاعرانه و قالب‌های هنری بسنده کنیم. آثاری در این عرصه ماندگار می‌شوند که هم زیبایی‌های متنی و نگارشی را داشته باشند و هم عمق محتوایی لازم را. کسی که با معارف دینی آشنا باشد، بهتر می‌تواند از موهبت ادبیات بهره‌مند شود.

برای نگارش کتاب با محتوای رضوی نویسنده چه نکته‌هایی را باید رعایت کند؟

امام رضاع) حدیثی دارند مبنی بر اینکه مردم اگر زیبایی‌های کلام ما را دریابند از ما تبعیت خواهند کرد؛ برداشت من آن است که نکته‌های برجسته و نابی در کلام اهل بیت(ع) وجود دارد که نویسنده‌های ما باید آن‌ها را برجسته کنند تا در قضاوت اندیشه‌ها عمق و برتری کلام اهل بیت (علیهم السلام) نمایان شود. زیبایی‌ها و محاسن کلام ائمه معصومین(ع) شامل هم گفتار و هم رفتار و سیره آن‌ها می‌شود که نویسندگان باید برای اقشار مختلف آن‌ها را بیان کنند. آثار رضوی باید پرجاذبه و باتوجه به نیازهای مخاطبان نوشته شود. نسل امروز به دنبال آثار جذاب و خواندنی است پس سیره و گفتار امام رضاع) باید با چنان قالب جذابی مطرح شود که روح آن‌ها را به تسخیر خود در آورد و البته از این آثار باید حمایت‌های جدی شود. از پیشکسوتان خلق آثار رضوی هم نباید غفلت کرد. گاهی در میان آثار گذشتگان کتاب‌های خوبی تألیف شده که مشمول مرور زمان شده اما نباید از این آثار غفلت کرد و باید غبار غفلت را از این آثار زدود و از آن‌ها بهره برد.

خلأ ادبیات رضوی را در چه می‌بینید؟

کتاب باید جذاب باشد تا خواننده شود در باره امام رضاع) مانیا مند کتاب‌هایی هستیم که جاذبه داشته باشند و بر اساس نیازهای روز نوشته شوند. نسل امروز آن قدر باهوش است که خیلی زود و خوب متوجه کتاب خوب می‌شود و آن را می‌خواند. یکی از عواملی که می‌تواند نقش مهمی در تألیف یک کتاب خوب رضوی داشته باشد و به این آثار عمق و ماندگاری و اصالت بدهد، انگیزه‌های شخصی و ذاتی و حس و حالی است که نویسنده به امام رضاع) دارد.

پس موافق سفارشی نویسی در عرصه ادبیات رضوی هستیم؟

هم هستم و هم نیستیم. جواب به این سؤال دوپهلوست یعنی از یک جهت سفارشی نویسی خوب است و از جهت دیگر خوب نیست. از این جهت که نویسنده صرفاً بر اساس علایق خودش موضوعی را انتخاب کند و نویسد که ممکن است مورد نیاز و اولویت جامعه نباشد یا وقت و هزینه فراوانی برای ارزیابی آن اثر که نگارش یافته صرف شود، در حالی که هیچ نتیجه مثبتی در بر ندارد سفارشی نویسی خوب نیست. اما از جهت دیگر اگر سفارش به نویسنده منجر به خلق آثار عمیق و ماندگار و مورد نیاز جامعه شود، سفارشی نویسی امری مطلوب است. گاهی ناشران موضوعات مهم و اولویت دار جامعه را به نویسندگان خوب سفارش می‌دهند که منتی به خلق آثار ماندگار می‌شود که از این جهت سفارشی نویسی اتفاقاً امری پسندیده است؛ البته آسیب آن هم این است که گاهی برخی این فضا را به نحو کاذب اشباع می‌کنند و آثاری که باید آفریده شود خلق نمی‌شود. اما در طول تاریخ نمونه‌های فراوان یافت می‌شود که نویسنده با انگیزه‌های شخصی و درونی سراغ نوشتن رفته و به دلیل علایقی که داشته عمر خود را گذاشته تا در موضوع خاصی بنویسد، خب معلوم است چنین اثری ماندگاری می‌شود. در تاریخ مشهور است که صاحب بن عباد دیلمی، وزیر شیعی آل بویه دو قصیده در مدح حضرت رضاع) گفت و برای شیخ فرستاد صدوق هم به پاس زحمات او عیون اخبار الرضاع) را نوشت و به صاحب بن عباد تقدیم کرد. شیخ صدوق پس از نقل دو قصیده صاحب، در مقدمه کتابش آورده است: «هدیه‌ای بهتر از این کتاب که از معارف بیکران امام رضاع) تألیف شده است، نیافتم تا در پاسخ دو قصیده این عباد بفرستم».